

Informace o Chartě 77 - ročník druhý /1979/ - č. 13
 od 11.září do 30.září 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

Sdělení č.130 /Případy policejní represe/	1
Sdělení č.131 /Pavel Skála odsezen/	2
Sdělení č.132 /Případ Jaroslava Tomka/	2
Sdělení č.133 /Případ Jaroslava Šavrdy/	2
Sdělení č.134 /Zásah proti seminářům/	3
Sdělení č.135 /Tažení proti nezávislé katolické literatuře/	3
Sdělení č.136 /Věra Vránová přepadena/	4
Sdělení č.137 /Usnesení generálního prokurátora ČSSR/	55
Dopis Věry Vránové presidentu republiky	5
Stížnost Ivana Dejmala	6
Otevřený dopis ministrovi vnitra	7
Nezákonný postup pracovníků Bezpečnosti	7
A. Stankovič píše Miloši Formanovi	8
Životopisy Josefa Adámka a Františka Lízny	10
Kněz bez kolárku	11
Krátké zprávy	
Zemřel Stanislav Budín	13
Další podpisy pod apel do Ženevy	13
Pohřeb Karla Jareše	13
Julius Tomin: Živý odposlech	13
Články došlé do redakce	14

oooooooooooo 00000 ooooooooooooo

Sdělení č.130 /Případy policejní represe/

V posledních měsících se naše veřejnost opětovně setkává s případy použití násilí ze strany uniformovaných i neuniformovaných složek Bezpečnosti. Zaznamenali jsme řadu případů, kdy se policejní orgány dopouštějí zjevného porušení zákonnosti. Stížnosti na takové jednání, adresované hlavnímu vojenskému prokurátorovi či inspekci ministerstva vnitra X jsou - aniž by byla řádně prošetřena jejich skutková podstata - pravidelně zamítány jako bezpředmětné. Zveřejňujeme případy, které jsou nám z poslední doby známy.

Na 1. srpna na osmou hodinu ranní byl k podání vysvětlení podle § 19 zákona o SNB na 00 VB pro Prahu 5, Smíchov, Nádražní č.56 předvolán signatář Charty 77 Pavel Zajíček. Vyšetřovatel, který Pavla Zajíčka již několikrát vyslýchal, na něm požadoval, aby prokázal své alibi na dny 18. až 26. července. V těchto dnech mělo totiž údajně dojít v Radotíně /t.j. v místě jeho trvalého bydliště/ k znásilnění nezletilé dívky. Vzhledem k tomu, že se Pavel Zajíček domníval, že jde tato insinuance je formou nátlaku, který vůči němu již delší dobu Bezpečnost uplatňuje pro jeho nekonformní kulturní aktivitu, využíval svého práva odmítnout výpověď. Navíc nebyl vyslychan jako obviněný ani jako podezřelý, a neviděl tedy důvod uvádět nějaké alibi. Po následujícím osmihodinovém protiprávním zadržení na chodbě 00 VB byl surově zbit a propuštěn.

Dne 15.8.1979 ve 14 hodin byl Leoš Adamíra /bytem Blato 1, p.Uhlířské Janovice, okr.Kutná Hora/ s manželkou a s třemi malými syny na koupališti v Uhlířských Janovicích. Krátce poté se tam dostavila motorizovaná hlídka VB a dotazovala se ho na jeho občanský průkaz, který několik dní předtím ztratil. /Ztrátu řádně ohlásil, a občanský průkaz byl v té době již navrácen a uložen na MO VB./ Byl vyzván, aby s příslušníky VB okamžitě odjel na místo oddělení VB. Leoš Adamíra, protože nechtěl nechat zdravotně labilní manželku s dětmi samotnou, navrhl, že se na oddělení dostaví později. Nato ho jeden z příslušníků udeřil dlaní do hlavy a začal mu spílat. L.Adamíra, šokován, reagoval křikem a útěkem; příslušníci VB jej pronásledovali po celém koupališti, a posléze odjeli s výhrůžkou, že Leoš Adamíra bude zatčen.

4.září 1979 asi v půl deváté ráno zazvonili u bytu Petrušky Šustrové, signatárky Charty 77, členky Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných a matky čtyř malých dětí, dva příslušníci Státní bezpečnosti. Bez jakéhokoli odůvodnění se jí dotazovali, zda je v bytě přítomen signatář Charty 77 Vlastimil Třešnák. Po odpovědi, že v bytě přítomen není, se jí jeden z příslušníků legitimoval a vzápětí ji verbálně napadl vulgárním způsobem - cítujeme: "Ty svině, kdybys nebyla těhotná, tak dostaneš do držky."

5.září byl profesor ekonomické historie z norského Bergenu Thorolf Rafto zadržen policií když vycházel z kavárny "Belveder" v Praze 7. Při zadržování jím příslušníci Bezpečnosti surově smýkali. Profesor Rafto přijel do naší země počátkem září, aby se informoval o situaci vědy a kultury v Československu. Během své návštěvy se rozhodl přednést v rámci filosofického semináře dr.Julia Tomina přednášku "O smyslu minulosti". Jeho vystoupení mělo navázat na slibně se rozvíjející dosavadní spolupráci se zahraničními univerzitami. Přednáška byla zmařena policejní blokadou místa konání. Z účastníků semináře byly po dobu dvou hodin zadrženy Petra a Jana Hejdánkovy. Prof. Rafto byl po několika hodinách nezákonného zadržení odvezen přímo k vlaku do Berlína, jímž chtěl původně odcestovat. Jak sděluje velvyslanec Norského království pan Bjern Vidar Gabrielsen, čs. ministerstvo zahraničních věcí nebylo schopné do 6.září večer vyjasnit okolnosti kolem případu prof.Rafto.

Co se týče policejního zadržení a psychiatrické internace Tomáše Lišky, viz sdělení č. 129.

V Praze 10. září 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

Sdělení č.131 /Pavel Skála odsouzen/

Dne 17.září 1979 proběhlo u okresního soudu Plzeň-město hlavní líčení ve věci Pavla Skály /nar. 3.5.1954, bytem sídliště 9.5. 2264, Kladno/, obviněného z trestných činů podle §§ 261, 171, odst.l, písm.b tr.z. /podpora a propagace fašismu a podobného hnutí, resp. maření výkonu úředního rozhodnutí/. Skutkovou podstatu údajné trestné činnosti Pavla Skály je podrobně popsána ve sděleních Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných č.85 a 94. V hlavním líčení, jež proběhlo za předsednictví JUDr Jitky Fišerové, byl obžalovaný uznán vinným a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců do II. nápravně výchovné skupiny. Rozsudek dosud nenabyl právní moci.

Předsedkyně senátu odmítla uznat věrohodnost svědků Řeháka, Čupky a Zajace, kteří ve svých výpovědích popírali, že by se Pavel Skála svými výroky dopustil propagace fašismu a uváděli, že tyto výroky byly míněny v opačném smyslu. V odůvodnění rozsudku se opřela pouze o výpověď vězeňského dozorce Baxy, jehož jediného označila za věrohodného svědka.

V Praze 23.září 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

ooo

Sdělení č.132 /Případ Jaroslava Tomeka/

Jaroslav Tomek /nar.19.7.1952, bytem Letohrad, kolonie č.396, okr. Ústí nad Orlicí/, samostatný komerční pracovník na železniční stanici Dolní Lipka, byl dne 2.srpna 1978 vzat do vazby. Byl obviněn z trestných činů podle §§ 100, odst.l a 123 tr.z. /pobuřování resp. neoprávněné nakládání s vynálezem/. Skutkovou podstatu údajné tr.činnosti měl naplnňovat tím, že si nechával posílat či osobně dovážet svými polskými spolupracovníky knihy náboženského obsahu z Polska. Šlo o knihy, které v Polsku byly veřejně publikovány a prodávány. Při domovní prohlídce mu byl zabaven soukromý dopis do USA, v němž se kriticky vyjadřoval o poměrech v ČSSR. Napsáním tohoto dopisu měl naplnit skutkovou podstatu tr.činu podle § 123 tr.z. Byly mu též zabaveny četné dopisy entomologů ze zahraničí /zájmem Jaroslava Tomeka je entomologie/, v souvislosti s jeho případem bylo vyslycháno i několik entomologů v Československu, s nimiž byl Jaroslav Tomek ve styku. Vyšetřování bylo pravděpodobně zahájeno na anonymní udání. Zajímavá je časová korespondence s tehdejší politickou ofenzivou proti spolupráci Charty 77 a polského KOR. Pro Jaroslava Tomeka, mladého věřícího člověka, politicky nijak neangažovaného, znamenaly tyto události vůbec první setkání s mocenským aparátem.

V průběhu vazby byla provedena v psychiatrické léčebně v Praze-Bohnicích psychiatrická expertiza. Na základě posudku znalců dr.Bašteckého a dr.Kalouše byl Jaroslav Tomek shledán trestně neodpovědným, jeho trestní stíhání bylo zastaveno, ovšem soudem byla nařízena ochranná psychiatrická léčba bez udání doby trvání. Jaroslav Tomek byl tedy 19.února 1979 z vazby z věznice MS v Hradci Králové převezen do psychiatrické léčebny v Havlíčkově Brodě, kde byl internován na oddělení 13 A /primář MUDr Fučík/. Koncem srpna 1979, poté, co komise shledala, že ochranná léčba "splnila svůj účel", byl z léčebny propuštěn.

Jaroslav Tomek nebyl nikdy před svým vzetím do vazby psychiatricky léčen a není známo, že by kdy trpěl duševní chorobou /viz sdělení č.18/.

V Praze 28.září 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

ooo

Sdělení č.133 /Případ Jaroslava Šavrda/

Ve dnech 1.,2.,3.,7. a 8.srpna 1979 se konalo v Ostravě hlavní líčení s Jaroslavem Šavrdom, signatářem Charty 77. Byl obžalován z tr.činu dle § 98,

odst. 1 tr.z. Podvracení republiky podle obžaloby spočívalo v účasti na rozšířování "nepřátelských tiskovin" /Jaroslav Šavrda se podílel na opisování knih vydaných v edici Petlice/. Svědek Albert Černý /dosud ve vazbě v Brně/ obhajoval ve svém vystoupení myšlenku Petlice jako nouzového opatření v době ohrožení naší kultury.

Po pětadváckém líčení byl Jaroslav Šavrda odsouzen k trestu odňtí svobody v trvání dvou a půl roku a k pokutě 5 000 Kčs /obžalovaný přiznal, že přijal částku asi méně 1 000 Kčs za opisy/. Hlavního líčení se směli účastnit tři rodinní příslušníci. Přátelé J. Šavrdy nemohli být líčení přítomni, neboť všechna ostatní místa byla soudem vyhražena pro osoby rodině obžalovaného neznámé. Proti rozsudku se odvolal prokurátor i obžalovaný.

Jaroslav Šavrda je ve velmi špatném zdravotním stavu /je v částečném invalidním důchodu/ a během mnohaměsíční vazby /od 25.září 1978/ si několikrát vynutil lékařské ošetření pouze hladovkami.

V Praze 28.září 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

ooo

Sdělení č.134 /Zásah proti seminářům/

V podnětí 10.září 1979 v 9,30 ráno zadrželi příslušníci StB posluchače ČVUT Vladimíra Prajzlera /nar.1954/ v jeho bytě v Krakovské ul.9, Praha 1. Ačkoliv neměli povolení k domovní prohlídce, odnali při zákroku majiteli bytu různé písemnosti /vzkazy a dopisy/. Výslech trval 17 hodin, potom byl V.Prajzler umístěn do celý předběžného zadržení v Konviktské ul., odkud byl propuštěn po uplynutí 48 hodin. Když vyšel na ulici, asi po dvaceti metrech chůze byl znova zadržen na dalších 48 hodin. /Tato nezákonální metoda je běžná od samých počátků represí proti Chartě 77. V největším rozsahu byla dosud použita 1.července 1978 v rámci policejní kampaně při návštěvě L.Brežněva v Rxxx ČSSR. Zneužívá se tu příslušných ustanovení o předběžném zadržení, obsažených v zákonu 40/1974 zák. o SNB k faktickému omezování osobní svobody na libovolně dleuhou dobu, ačkoliv vlastním smyslem téhoto ustanovení je striktní časové ohrazení doby zadržení./

Ve středu 12.září v ranních hodinách byli v téže bytě zadrženi Luděk Bednář /nar.1955/ a signatář Charty 77 Petr Ragan. Oba byli propuštěni po 48 hodinách. Dále byla pedrobena dvakrát několikahodinovým výslechům poslechačka ČVUT Lenka Dvořáková, jež byla v bytě svědkem zadržení svých přátel.

Záměrem vyšetřovatele bylo, aby vyslychaní podali informace o filosofických a literárních seminářích, které v bytě probíhaly. StB se snažila získat informace i o dalších nezávislých vzdělávacích aktivitách. V této souvislosti bylo vyslechnuto několik dalších osob, které se pravidelně účastní jiných cyklů přednášek nebo seminářů.

V Praze 28.září 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

ooo

Sdělení č.135 /Tažení proti nezávislé katolické literatuře/

Dne 10.září 1979 zahájily orgány StB se souhlasem Generální prokuratury ČSSR ze dne 28.srpna 1979 rozsáhlou akci zaměřenou proti aktivním katolíkům a zejména proti nezávislé katolické literatuře. Akce proběhla současně v Praze, Brně, Olomouci, a i na dalších místech. O jejím úplném rozsahu nejsme až dosud dostatečně informováni.

Podle dostupných informací byli zadrženi a později vzati do vazby Josef Adámek, nar.27.8.1914, důchodce, bytem Brno, nám.Míru č.2, František Lízna, duchovní bez státního souhlasu, signatář Charty 77 z Olomouce /adresa matky: Marie Líznová, Velké Opatovice 375, okr.Blansko, PSČ 679 63/, Jan Krumphole,

nar. 3.6.1924, dělník, bytem Radíkov čp.43, okr.Olomouc, Josef Vlček z Olomouce, Rudolf Smahel, duchovní v činné službě z Uherského Brodu. Tito občané byli obviněni z trestného činu podle § 118, odst.1 tr.z. /nedovolené podnikání/. Jejich údajná trestná činnost měla zřejmě spočívat v rozmnožování a rozšiřování náboženské literatury. Tomu alespoň nasvědčuje průběh a zaměření domovních prohlídek, o nichž máme přesnější informace. Brtivou většinu položek tvoří náboženská literatura, "vázané strojopisy" náboženského charakteru a rozmnožovací prostředky. Např. u Jana Krumpholce bylo zabaveno přes 300 kusů publikace Historie církve římskokatolické v Čechách a na Moravě, náboženské obrázky a fotografie, rozmnožovací stroje a blány, barvy apod. Domovní prohlídka byla velmi důkladná a konala se bez přítomnosti majitele bytu, který byl v té době již zatčen a odvezen. Policisté obklíčili dům a na zahradě dokonce použili detektoru. U Josefa Adámka, kromě položek již zmíněného charakteru, bylo zabaveno 6 000 Kčs.

František Lízna, Jan Krumpholc a Josef Vlček byli převezeni do vazby do věznice MS v Ostravě, Josef Adámek a Rudolf Smahel jsou vězni v Brně-Bohunících.

Připomínáme, že Jan Krumpholc a jeho manželka byli za podobnou činnost již vězni v padesátých letech /11, resp. 18 let/. V současné době se starají o dvě adoptivní děti ve věku 4 a 5 let. Dále upozorňujeme na vážný zdravotní stav 65letého Josefa Adámka, otce 12 dětí /kýla před operací, silná nedoslychavost, žaludeční potíže, zánět očí/.

Dále byli zadrženi a po propuštění jsou trestně stíháni na svobodě Dr. Josef Zvěřina, signatář Charty 77, Jiří Kaplan z Prahy /oba podle § 178tr.z. - maření státního dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi/, Dr. Miroslav Razík z Brna, Josef Brtník ze Sivic u Brna, Svatopluk Krumpholc z Olomouce a Dr. Silvo Krčmery, bytem Bratislava, Košická 30 /všichni čtyři pro nedovolené podnikání podle § 118, odst.1 tr.z./. U všech jmenovaných byla rovněž provedena domovní prohlídka. Mimo to byla domovní prohlídka provedena u Emila Tomana v Rousínově /též v části bytu, která patří jeho rodičům/, u Ladislava Suchomela, vedoucího katolické Charity v Brně, bytem v Tišnově /72 hodin zadržen/, na pracovišti signatárky Charty 77 Dagmar Hlavsové v její nepřítomnosti, u Zdeňka Špačka a jeho otce, u Dr. Radomila Malého /všichni z Brna/, u P. Pavla Michala v Bezně, okr. Mladá Boleslav /byl 48 hodin zadržen/, u P. Bárty /bez státního souhlasu/ z Liberce a u Petra Adámka, syna uvězněného Josefa Adámka.

Kromě toho byl v této věci vyslechnut větší počet osob.

Domovní prohlídky prováděli mj. vyšetřovatelé StB z Prahy pplk. Horák, kpt. Žižka, por. JUDr. Mudrych, npor. Blaho, kpt. Liška, pprap. Václavová, vyšetřovatelé StB z Brna por. Vilém Krystýnek, por. Zdeněk Kožuch, mjr. Josef Zřídkaveselý. Akcí se však kromě vyšetřovatelů účastnil vždy větší počet policistů, kteří svou totžnost neuváděli.

V Praze 28. září 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

oooo

Sdělení č.136 /Věra Vránová přepadena/

Dne 13. září 1979 v noci byla blízko svého bydliště /Cimburkova ul., Praha 3 - Žižkov/ přepadena dvěma muži signatářka Charty 77 Věra Vránová. Jeden z nich ji chytil za krk, ucpal jí ústa a dvakrát ji uhodil pěstí do obličeje. Toto své jednání komentoval slovy: "To máš za Chartu, svině, příště to bude horší."

Věra Vránová se obrátila na prezidenta republiky dopisem, v němž ho žádá, aby "svou pravomocí učinil přítrž brutálním, stále se opakujícím akcím, které postihují výlučně obránce lidských práv v ČSSR."

Připomínáme, že jde o další pokus zastrašování vyloženě teroristickými metodami. Taktéž byli postiženi např. Otta Bednářová, Bohumil Boležal, František Kriegel, Jiří Hájek, Jiří Karlík, Jiří Kasal, Pavel Landovský, Ivan

Medek, Zdena Tominová.

V Praze 28.září 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

ooo

Sdělení č.137 /Usnesení generálního prokurátora ČSSR/

11.září 1979 vydal generální prokurátor ČSSR v zastoupení dr. Prokopa usnesení o vyloučení trestní věci obviněných Jiřího Němce, Jarmily Bělíkové, Václava Malého a Ladislava Lise z trestní věci proti Václavu Bendovi a spol. stíhaných pro tr.čin podvracení republiky /§ 98 odst. 1,2, písm. a, b/. Podle odůvodnění je trestní čin podvracení republiky u Václava Bendy, Petra Uhla, Jiřího Dienstbiera, Václava Havla, Otky Bednářové a Dany Němcové do statečně objasněn. U Jiřího Němce, Jarmily Bělíkové, Václava Malého a Ladislava Lise je nutno před meritorním vyřízením věci ještě některé okolnosti zpřesnit. Odůvodnění uvádí, že zájem na urychlení řízení vyžaduje, aby vše výše jmenovaných čtyř obviněných byla vyloučena ze společného řízení a aby o ní bylo rozhodnuto samostatně.

Všechn deset obviněných je ve vazbě od 29.května 1979 a za činnost ve Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných jim hrozí trest odnětí svobody od tří do deseti let. Viz též sdělení č.115 a 118.

V Praze 28.září 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

ooo 000 ooo

Pan president

Dr. Gustáv Husák, Praha-Hrad

Praha 17.9.1979

Pane presidente,

obracím se na Vás jako na nejvyššího ústavního činitele, abyste svou pravomoci učinil přítrž brutálním, stále se opakujícím akcím, které postihují výlučně obránce lidských práv v ČSSR.

Dne 13.9.1979 jsem byla s několika přáteli navštívit Annu Šabatovou, bytem Praha 2, Anglická č.8. Když jsme po půl noci odcházeli z bytu A. Šabatové, všimli jsme si, že nás sleduje osobní auto, ze kterého vystoupili dva muži. Sledovali nás až na Ječnou ulici k domu, kde bydlí rodina Němcová. Tam jsem se též od ostatních oddělila a šla pěšky přes Václavské náměstí domů na Žižkov. Titěž dva muži mne stále sledovali. Pro jistotu jsem se zastavila na nádraží Praha-Střed, kde jsem se zdržela asi čtvrt hodiny. Když jsem z nádraží vyšla, muže jsem neviděla. Uklidněna jsem pokračovala dále pěšky na ulici Cimburkovu ke svému bydlišti. Když jsem šla po Kalinově ulici, vyběhli z Husinecké ulice dva muži /nemohu stoprocentně zaručit, zda to byli ti, kteří mně sledovali až k nádraží Praha-Střed/, z nichž jeden ke mně přiskočil, cvičený hmatem mě chytil za krk a řekl, jestli budu křičet, že mne zabijou. Pak mi dal pěstí dvě rány do obličeje se slovy: "To máš za Chartu, svině, příště to bude horší." Druhý muž stál nezůčastněně poblíž /byl by zřejmě zasáhl v případě, kdybych neuposlechla výhrůžky/. Potom oba odešli směrem ke středu města.

Je evidentní, že toto zákeřné, brutální přepadení nebylo náhodné, protože je vyloučeno, že by nějaký kriminální živel mě sledoval takovou dobu a poranil kvůli Chartě, když nemíže vědět, že jsem její signatářka.

Podobný druh přepadení, i když s horšími následky, není případem prvním. Promyšlené přepady prováděné různými formami jsou zřejmě metodou fyzického i psychického zastrašování obránců lidských práv v této zemi. Jestliže toto má být forma politického boje, dovoluji si konstatovat, že takových metod - nízkých a nelidských - si v této zemi nedovolil použít žádný režim několik století. Je otřesné, že v socialistické společnosti, na sklonku 20. století, je něco takového možné a dokonce předem promyšleně organizováno. Tyto metody kompromituje socialismus a berou lidem víru ve spravedlnost a bezpečný

život v tomto státě.

Pane presidente, chci věřit, že zjednáte u této věci nápravu a provedete taková opatření, aby se podobný případ nemohl v budoucnu opakovat a aby u všem lidem bez rozdílu byla zaručena bezpečnost zdravína života.

Věra Vránová
Cimburkova 24, Praha 3

ooo 000 ooo

Dr.Jaromír Obzina
ministr vnitra ČSSR
Federální ministerstvo vnitra
Obránců míru 85
Praha 7

Dr.Ján Feješ
generální prokurátor ČSSR
náměstí Hrdinů 1300
Praha 4

Věc: Stížnost na postup příslušníků SNB

Praha 6.9.1979

Dne 5.9.1979 jsem chtěl ve svém bytě spolu se svými přáteli vyslechnout přednášku prof.Thorolfa Rafta z Norska o významu a smyslu minulosti. Asi v 18,15 hod. předjel před dům, v němž bydlím, vůz VB a další vozy s důstojníky StB. Pod velením příslušníků StB pak dva příslušníci SNB legitimovali ve vchodu domu vcházející osoby a moje přátele odmítali do domu vpustit. Petru a Janu Hejšánkovy dokonce na dvě hodiny zadrželi. Pan profesor Thorolf Rafta, jak jsem se později dozvěděl, byl zanědouho po odchodu od domu, kde bydlím, zadržen jinou skupinou příslušníků VB.

Toto jednání ze strany represivních orgánů hrubě porušuje práva, zaručená občanům Ústavou ČSSR, a je v naprostém rozporu s Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, s Mezinárodním paktem o kulturních a sociálních právech a se Závěrečným dokumentem helsinské konference. Obracím se proto na Vás, pane ministře vnitra, jako na nadřízeného osobám, jež se zmíněného jednání dopustily, a na Vás, pane generální prokurátorem, jenž máte střežit zákonost, abyste případ řádně vyšetřili a zjednali takovou nápravu, aby se obdobná zvůle, namířená proti filosofii, proti úsilí o poznání pravdy, proti vědění, nemohla již nikdy více opakovat.

V hluboké úctě ke svobodě
znamenám se

Ivan Dejmálek
Kamenická 45

170 00 Praha 7

ooo 000 ooo

N I C S E N E S T A L O ?

Druhý otevřený dopis ministru vnitra

Praha, 28.IX.1979

Pane ministře!

Včera dlepoledne asi v půl jedenácté jsem odcházel z bytu. Příslušníci VB, kteří již tři měsíce dnem i nocí vysedávají před našimi dveřmi, mi zastoupili cestu. Vyzvali mne, abych jim předložil občanský průkaz. Příslušníkům VB jsem nemohl vyhovět: dokud se budou svou přítomností před našimi dveřmi dopouštět nezákonné činnosti, nemohu je jako příslušníky VB respektovat. Kdybych jim vyhověl, utvrzoval bych je v jejich přesvědčení, že stojí nad našimi zákony a "že si s námi mohou dělat, co chtějí". V situaci, v níž se naše zem nachází, v ekonomických a společenských otázkách, kterými prochází a které na ni čekají, je nanejvýš potřebné, aby se lidé naučili respektovat a chránit zákony. Především však se musí naučit respektovat zákony veřejná a tajná bezpečnost, která je institucí utvořenou k tomu, aby dodržování zákonů zajišťovala.

Výzvě příslušníků VB jsem nevyhověl a pokračoval jsem v cestě. Příslušníci VB se mi v odchodu pokoušeli zabránit násilím. Podařilo se mi dostat k zábradlí a pak jsem schod po schodu táhl oba příslušníky za sebou. Tak jsme sešli

až do poloviny třetího patra. Tu příslušníkům "došla trpělivost" a pokouše- li se mi zkroutit ruku za záda. Volal jsem o pomoc a podařilo se mi vymanit kroucenou ruku ze sevření příslušníka VB. Příslušník VB znova moji ruku uchopil a začal mi lámat palec u ruky. Druhý příslušník VB se mi pokoušel ucpat ústa. Znovu se mi podařilo volat o pomoc. A tu se stalo něco neuvěři- telného, dvě ženy z domu vyšly na chodbu ze svých bytů, jedna v sobě na- lezla odvahu vyjít až k nám nahoru. Příslušníci VB se ji pokoušeli zastašit, že máří úřední výkon. Tu vyšla na chodbu i moje žena, můj křík ji vzbudil - spala, od chvíle, kdy byla před třemi měsíci přepadena ve dveřích našeho domu maskovaným mužem, stále ještě není zcela zdráva. /Panu ministru, smím se Vás zeptat, jak pokračuje vyšetřování onoho přepadení?/ To již bylo pří- liš mnoha svědků, příslušníci VB mne pustili a nechali mě odejít.

Odešel jsem, moje žena se vrátila do bytu. Přes dveře je slyšet každé slovo, příslušníci VB se domluvili, že jeden z nich musí dojít na oksek VB. Moje žena vyšla na chodbu a otázala se zbylého příslušníka VB, co se vlastně stalo. - "Nic, my jsme toho pána požádali, aby nám předložil občanský průkaz." - "Jakého pána?" - "Vašeho muže." - Moje žena konstatovala, že tedy přísluš- níci VB věděli, koho "legitimují", a upozornila příslušníka VB, že občanský průkaz není dokumentem, určeným k tomu, aby byl prostředkem šikanování obča- nů. Když pak přišel druhý příslušník VB z okrsku, vyšla moje žena znova na chodbu, aby se od něho dověděla jeho verzi celé věci. Jak se ukázalo, vše bylo jinak. Nyní oba příslušníci VB svorně tvrdili, že se vůbec nic nestalo, e občanský průkaz mne nikdo z nich nežádal, nechali mne volně odejít z bytu.

Panu ministru, také se domníváte, že se vůbec nic nestalo?

Julius Toman

P.S. Panu ministru, tento otevřený dopis zasílám na vědomí řadě lidí a řadě institucí. To proto, aby lidé věděli. Aby věděli, že příslušníci VB jsou u nás ve třetím patře domu číslo 3 v Keramické ulici v Praze 7 kdykoli k na- hlédnutí, kteroukoli hodinu denní i noční. Aby věděli, že tato zem má stále ještě naději, že postačila odvaha dvou žen, které vyšly na chodbu na mé vo- lání o pomoc, aby příslušníci VB ustali v dalším páchaní fyzického násilí.

Bude-li mít někdo odvahu přijít k nám a zazvonit, rád ho uvítám, pokud zrovna budou příslušníci VB pouštět návštěvy. Pohovořit si budeme moc o mnoha věcech. Je rok dítěte, návštěvníky třeba bude zajímat, jak příslušní- ci VB dosáhli toho, že k našemu desetiletému synovi Markovi již nechodí na návštěvu žádní jeho kamarádi. Mé pozvání platí, pane ministru, i pro Vás. Před časem jsem Vás volil za svého poslance.

ooo 000 ooo

Ministerstvů vnitra
inspekční kancelář

Vážení soudruzi,

dne 10.6.1979 po dvanácté hodině jsem byl se svou snoubenkou Jaroslavou Havelkovou a se svým přítelem Miroslavem Machartem /č.O.P 615856 NM-77/ kon- trolován dvěma příslušníky SNB, kteří poté požadovali můj doprovod, aby je následoval na oddělení VB Metro-Museum. /Kontrolování jsme byli ve stanici Hradčanská./ Jel jsem pochopitelně s nimi, abych na ně nemusel dluho čekat.

Před oddělením nás zastavili a Miroslav Machart byl pozván dovnitř sám. Během několika vteřin se vracel se složenkou k zaplacení pokuty 100,- Kčs za poškozený občanský průkaz. Pak jsem byl ke vstupu vyzván já se svou snou- benkou, přestože jsem měl doklady v pořádku. Když jsem odmítl zaplatit za ni pokutu, byla surovým způsobem vyhozena z kanceláře mladým nadstrážmistrem, který nás přivedl, načež jsem jím byl napaden sám, neboť jsem se ohradil vůči jeho chování k mé snoubence. Upozornil jsem nadstrážmistra na podání této stížnosti před zraky několika přítomných členů SNB různého věku a hodno- sti. Namísto sdělení svého služebního čísla jsem byl podroben osobní prohlídce a opět legitimován.

Ani jeden z přihlížejících příslušníků neměl slova protestu k chování nadstrážmistra /ani jeho nadřízení/ - naopak se zájmem vše sledovali a ne-

zadrželi jej ani v hromobití pohrůžek a nadávek vznesených na mou adresu. Píšeme proto, že rozhodně protestujeme proti postupu a chování příslušníků VB-Metro /v tomto případě/, ale navíc proto, že se s takovými případy vyhrožování, fyzického nátlaku, nezákonnych osobních prohlídek, urážek, setkáváme stále častěji. Jsme mladí občané socialistického státu a pomalu ztrácíme důvěru v bezpečnost a dodržování základních lidských práv v Československu, když dokonce členové Sboru národní bezpečnosti tato práva porušují, bezdůvodně nás napadají a omezují naší osobní svobodu.

Když se svěřujeme s tím, co nás potkalo, dovidáme se daleko otřesnější případy. Na otázku, jestli se chtějí připojit k naší stížnosti, slyšíme často odpovědi jako - nechceme to prožít znova, ... je to zcela zbytečné, nic tím nezměníme... vše bude daleko horší...

Proč se většina mladých lidí bojí hájit svá práva?

Pavel Pech, Bulharská 29
101 00 Praha 10

S obdobnými případy nezákonného postupu členů Bezpečnosti při zjištění totožnosti občanů, při výslechu a podobně, mnohdy s použitím fyzického či psychického nátlaku jsme se již také setkali a mohli bychom uvést i konkrétní případy.

Josef Baborský, Tomáš Bait, Jana Bučková, Petr Busek, Petr Dvořák, Stanislav Drahňák, Petr Deležálek, L.Gazdová, Jiří Gruntorád, Karel Hána, Jiří Hans, Luboš Havelík, Michal Holub, Jiří Horák, Milan Hrubín, Jaroslav Houžvička, Martin Hybler, Marta Illesová, Václav Jelínek, Ivan M.Jirous, Jan Junič, Karel Kleuček, Ivan Kopecský, Dana Kratochvílová, Jiřina Kratochvílová, Pavel Kratochvíl, Václav Krátký, Jan Krupka, Josef Kudláček, Rostislav Madroň, Zdeněk Maršík, Stanislav Martan, Jaroslav Melník, Monika Mičková, Milan Moletz, Petr Moletz, Zdeněk Mužík, Markéta Němcová, Vratislav Novotný, Josef Oliva, Jana Pavlíková, Zbyněk Pilnáček, Renata Frokopecová, Jiří Prokopec, Radek Ryšán, Roman Šedláček, Jiří Sopr, Karel Soukup, Milan Stehno, Miroslav Strnad, Helena Strnadová, Ladislav Šabata, Běla Šabatová, Vladislava Šilhavá, Vlastimil Šimoníček, Pavel Šimek, Zdena Široká, Stanislav Šturm, Vladimíra Štekrová, Dana Švecová, Martina Tupáčková, Jaromír Tvrď, Stanislav Tvrď, Ota Veverka, Pavel Vizvári, Otta Wosyka, Jan Wünsch, Marian Zajíček
Za autentičnost podpisů: Pavel Pech

V Praze dne 13.9.1979

Kopie odesíláme současně na 1/ Generální prokuraturu
2/ Kancelář Federálního shromáždění
3/ Ministerstvo spravedlnosti

ooo 000 ooo

Otevřený dopis Miloši Formanovi

Vážený pane,

přes všechny nepříliš povzbudivé pověsti, které kolovaly o Vaši návštěvě ČSSR už před ní a během ní - jen pro Vaši informaci: byl prý Vám předložen seznam osob, s nimiž se nemáte během pobytu stýkat, který Vy jste prý plně akceptoval /já sám vím o konkrétním případě, kdy jste se odmítl setkat s jedním naším společným přítelem, u něhož pravděpodobnost takového ocejchování byla co možná nejvyšší, neboť krátce potom se pro svůj charakterní postoj k tomu, co se u nás děje, ocitl ve vězení, v němž je podnes/ - jsme byli nepříjemně překvapeni, když v týdeníku Záběr z poloviny července 1979 "využil" Vaši "přítomnosti k rozhovoru" s Vámi dlouholetý dohližitel nad tuzemským českým filmem Jan Kliment, a - jak se ukázalo, úspěšně - zkusil investovat svou ideologicko-policejní rutinu a resentimenti i exteritoriálně, za velkou louží.

Vnucuje se mi tu vzpomínka: poprvé jsem takhle měl list nepopsaného

papíru před sebou v souvislosti s Vámi přesně 20. srpna 1968 večer. Začínal jsem tehdy psát kritiky o filmech dle Tváře a po studii o dvou Menzelových nových filmech podle Hrabala a Vančury jsem hodlal další článek věnovat Vaši tvorbě, o jejíchž etických východiscích jsem měl pochybnosti /jako např. o Vaši suverenitě zralého umělce tváří v tvář naivitě nic netušících účastnic falešného pěveckého konkursu, inscenovaného jen pro potřebu Vaše-ho filmového debutu/. Když okolo půlnoci začala hučet nad Strašnicemi letadla, ještě dříve, než se ozval oficiální vysvětlení z rozhlasu, pocítil jsem pro tu chvíli marnost té práce. Článek jsem později přece jen dopsal, ale už nevyšel, nám tehdy, jak víte, spadla klec.

Dnes po přečtení Vašeho interview se mi ten pocit marnosti vraci. Přesto i se stejným minimenem nadějí na rozhovor, ať už jsou důvody toho jakkoli odlišné - se na Vás musím obrátit, protože se tu opět naše osudy setkaly v jednom obecně identickém bodu: Jan Kliment zde na stránkách Záběru Vás vlastně vyslychal, poznám to, poněvadž i mně se tak dělo už nejednou /nevím kolikrát Vám/ od osob jemu velmi podobných při vší jeho skurilní a snad zlidstující osobitosti /jak však záladné, je vidět ze submisivnosti, s níž jsme formuloval odpovědi na jeho otázky/, osob, které se ze stejných frází snažily vybudovat quasidialog, do něhož se druhé straně tolik nechce /"Tak jste zase jednou doma Co vy na to... Každý se známostí s vámi pyšní... Odbočme teď trochu od filmu, když vás máme doma, byl jste se někde podívat? ... Takže se vám doma líbí... U nás víme o americké kultuře poměrně dost..." atd./. Logika těchto sugestivních otázek a narážek musí být soudnému slušnému člověku dostatečně zřejmá a natolik nepřijemná, že je lhostejné, zda podplukovník je deklarovaný nebo nedeklarovaný a zda se "sezene" odbývá na barranáovských terasách nebo v neméně útulných prostorách domu č. 7 v Bartolomějské ulici, ve vyšetřovnách sem tam vyzdobených zažloutlým portrétem Josifa Vissarionoviče, o němž Vám příslušní policejní úředníci více méně ochotně prozradí, že ho mají i doma. Je to jen empirický fakt, nic víc ani nic méně. Kdybyste to, jak jsem právě doložil, sám neabsolvoval, asi by Vás to ani nezajímalo, neboť jak shrnujete "život je taková soukromá věc, ne tak všeobecná, ne tak zajímavá. Zajímavá je... tragická smrt, to je událost ...". Sdílíte tyto postoje zevlounů? Povrchnost následujících postřehů sdělených Klimentovi v odpovědích na jeho otázky by tomu bohužel nasvědčovala /"Hodně se postavilo a staví. Taky ošklivě, ale taky krásně. A moc na mne zapůsobilo, že na sídlištích je tolik zeleně. To je pěkné. A urbanisty máte znamenité. To se pozná i při pohledu docela letmém."/ Dotkl jste se snad svým letmým pohledem i devastovaného Žižkova, Karlinu, Libně, Smíchova, Radlic, Holešovic, Kobylis nebo Vám to rovněž zapověděl československý konzulát ve Washingtonu či autocenzura? Zeptal jste se snad někoho, kteří "znamenití urbanisté" zlikvidovali při bezohledné a chvatné výstavbě metra skoro všechnu parkovou zelen v centru Prahy? Proč zde tedy nežijete? Asi proto, že byste musel spolu se zdrcující většinou význačnějšího českého umění v odpovědi na takové otázky mlčet, a ne si sem jezdit /možná s mnohými výmluvami/ nechávat vymývat mozek. Neboť interview končí tak, že je nutno nejen pro Vás jistě už dávno vytěsnivšího tuto nepřijemnou záležitost jinými valéhavějšími atd. citovat v úplnosti a tentokrát už bez všeho komentáře:

"Páne Formane, vím a pamatuju si z vlastní zkušenosti, že jste nikdy nezavdal podnět k tomu, aby vás někdo za hranicemi mohl házet do jednoho koše s těmi, kdo opustili svou vlast jako emigranti. Vím, že jste vždycky zdůrazňoval svou příslušnost k nám, že jste se pokládal a pokládáte za českého umělce."

"Víte, Amerika mi umožnila hodně. Nemohu to neuznat. Měl jsem své potíže - kdo je nemá? Ale jak víte, prosadil jsem se. Nemám rád takové lidi, co se snaží přizivit. Tak například jeden někdejší český filmový kritik ~~xyxik~~ o mně vydal knížku neobjektivní, s níž jsem neměl nic společného. To nemám rád. Já se moc o politiku nestarám, vlastně vůbec ne. Mám rád lidi a zajímají mne právě oni. Proto také točím filmy pro ně a k jejich prospěchu. V tom jsem doma, tomu rozumím, to chci dělat i dál."

"Hlavně, že ta politika, i když na ni nemyslíte, se objevuje ve

vašem díle. Dobře se objevuje. Dobrá politika, mírová, protiválečná, jak to správně říkáte, ta politika pro lidi na celém světě. Děkuji vám srdečně za rozhovor a moc se těším brzy na shledanou."

"Já taky. Tak teda na shledanou!"

Pane Formane, musím se tu přece jen zeptat, zda tu nejste sám před sebou /neboť při výslechu druhá osoba vlastně neexistuje, stojíte tváří v tvář sám sobě/ jen groteskním zrcadlením morálně indiferentní fertility, pouhou statistickou pravděpodobností asi takového druhu, jak je našich pověstných 99,4 % souhlasu v československých volbách?

XXX

Jen ještě dvě věci na závěr: Vaše interview je opravdu průkopnický krok na důkladně prohnojeném poli détente, svou nebezpečnou pošetilostí progresivně srovnatelný snad /jaká to hrozivá approximace dat/ jen se sebekritickými výlety satelitních komunistických politiků do Moskvy těsně před rokem 1937, výlety, jež se ukázaly být sebevražednými. Vaše zatím jen literárně žurnalistické dobrodružství je však o to horší, že při poměrně jeho neškodnosti osobně pro Vás by podobné postoje, kdyby se více rozšířily, ve svých etických a politických důsledcích znamenaly další hluboký pád pro všechny / jak jeden současný český nekonformní zpěvák varuje: "stojíme nad prepasti, jedna noha hnije v pasti"/ ať už na té nebo oné straně - nazýveme věci pravými jmény bez ohledu na Váš tzv.legální pobyt na Západě - železné spony. Mělo-li interview, jež jste Klementovi poskytl, být lavírováním, které má vytvořit příznivou půdu pro uvedení Vašich filmů /nebo jen jednoho, posledního?/ v naší filmové distribuci, pak /mluvím i za přeteče/ odmítáme Vaši nabídku za cenu, již jste se rozhodl platit. Bylo by to na jedné straně zřejmě ještě méně slavné, abych užil Všeho příkladu pro srovnání, než "scénograf Svoboda a choreograf Šmok" jako propagace českého umění v USA a na druhé straně by šlo při jinak též úplné absenci filmového umění v současných programech našich kin ostatně jen o potěmkinskou zástěrku, která by Vašemu pražskému spolustolovníku dovolovala s tím rafinovanější nestoudností tvrdit, že "u nás víme o americké kinematografii a vůbec západní kultuře poměrně dost."

S přání opravdovějšího, svobodného vzájemného poznání a rozhovoru

Andrej Stankovič

V Praze 3. září 1979

ooo

ooo

ooo

Stručný životopis Josefa Adámka

Narodil se 27.8.1914 ve Višňové u Znojma. Pochází z malorolnické rodiny, byl nejstarší ze šesti sourozenců, a v důsledku úmrtí otce v první světové válce žil v mládí v dost sležitých rodinných poměrech. Základní školu, tehdy osmiletou, vychodil ve Višňové, potom kvůli zlé rodinné situaci musel ve 14 letech odejít do Brna, kde se vyučil obchodním příručím /1928-31/. Tuto profesi vykonával další dva roky po vyučení. Potom, v době všeobecné hospodářské krize, byl nějakou dobu vůbec bez práce a v roce 1937 nastoupil základní vojenskou službu. Po návratu pracoval v Adamově u Brna v tehdejších Škodových závodech jako skladový dělník. Tuto práci vykonával až do roku 1948. V roce 1945 se oženil. V roce 1948 začal pracovat v tomtéž závodě, kde byl dříve zařazen ve skladu, jako administrativní pracovník. V roce 1950 byl zařazen zpět do skladu, neboť odmítl vstoupit do KSČ. V roce 1967 mohl pracovat znova tamtéž v administrativě. V březnu 1969 založil družstvo pro propagaci a kulturní rozvoj LOGOS, kde vydával převážně katolickou literaturu. Na jaře 1971 bylo držstvo LOGOS státním zásahem zrušeno. Josef Adámek pomot pracoval jako tiskař v rozmnožovně v Tišnově u Brna až do odchodu do důchodu v roce 1974. Potom pracoval brigádnicky jako tiskař, ale pro zhoršující se zdravotní stav - zejména nedoslychavost - byl nucen odejít. Josef Adámek je otcem dvanácti dětí ve věku: 34, 33, 31, 29, 27, 26, 24, 20, 19, 17 let a dvojčata ve věku třinácti let. Jeho zdravotní stav je v nynější době velmi špatný - má kýlu

- 11 -

před operací, je nedoslychavý, takřka hluchý, má žaludeční potíže a musí mu být zaručena žaludeční dieta. Kromě toho má stále zanícené oči. Josef Adámek je od dětství katolíkem, své děti rovněž vedl ke katolické víře. Jeho žena Marie bydlí spolu se svými sedmi dětmi v Brně na náměstí Míru 2.

ooo 000 ooo

Stručný životopis Františka Lízny

František Lízna vystudoval fynnázium v Jevíčku. Po maturitě nebyl přijat na další studia, neboť byl označen za reakcionářský živel. Ihned po maturitě byl povolán na základní vojenskou službu, kde byl často různě šikanován za projevy svého přesvědčení /odmítl například při prvmájovém průvodu nést sovětskou vlajku/. Po vojenské službě těžko sháněl zaměstnání, byl proto nucen nastoupit na těžkou práci v dolech, kde se dost zhoršil jeho zdravotní stav, takže byl nucen i tuto práci opustit. Potom vystřídal několik dálších zaměstnání. František Lízna byl dvakrát vězněn – poprvé za to, že roztrhal sovětskou vlajku, podruhé proto, že se pokoušel o nepovolený přechod do Rakouska. Chtěl totiž studovat v zahraničí teologii, když zde mu to v té době nebylo umožněno. V lednu 1968 vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Od listopadu 1968 do září 1969 žil v Anglii a po návratu domů ihned vstoupil do katolického bohosloveckého semináře v Litoměřicích. Po ukončení studií a vysvěcení na kněze neobdržel tzv. státní souhlas, který je v naší zemi nutný k výkonu duchovenské činnosti. Znovu měl těžkosti s hledáním zaměstnání. Nakonec byl přijat do fakultní nemocnice v Olomouci do sádrovny. Zde byl velmi oblíbený.

František Lízna ~~se stýkal s různými lidmi~~ vyrůstal v katolickém prostředí, jeho otec byl funkcionářem Lidové strany, v Dílečku čehož byl po roce 1948 dva roky vězněn. František Lízna má dva sourozence. Jeho bratr Vladimír žije nyní v Kanadě a jeho sestra Marie v Londýně.

František Lízna se stýkal s různými lidmi – se vzdělanci i s vlasatými mládenci a byl velmi oblíben u širokého okruhu lidí.

Dne 10.9.1979 byla u Františka Lízny provedena domovní prohlídka, při které byly zabaveny různé knihy a písemnosti náboženského charakteru. Tentýž den byl František Lízna zatčen a obviněn z trestné činnosti podle § 118, což je nedovolené podnikání. Dosud je ve vazbě spolu s dalšími svými přáteli.

František Lízna je signatářem Charty 77

Adresa jeho matky: Marie Líznová, Velké Opatovice 375, okr. Blansko 679 63.

24. září 1979

ooo 000 ooo

JIŘÍ NĚMEC, KNĚZ BEZ KOLÁRKU

"Dělí nás rozdíly ve světovém názoru, dělí nás minulost, budeme bojovat za své pravdy v budoucnosti, pakliže se jí dožijeme, avšak dnes nás spojuje společný osud: hrozící hromadná smrt. Spojuje nás společný cíl: boj za osvobození."

Josef Lewartovski, přezdíváný Starý na podzemní schůzce ve varšavském ghettu r.1942

Lewartovského slova platí i nyní, třebaže nebezpečí na sebe vzalo plíživější, skrytější a - zdánlivě - vzdálenější formu. Žijeme v duchovním poli, které se mocní, pokoušejí se nám vládnout, snaží změnit v úhor. Dost lidí na to zahrá, ale jen nepatrн je těch, kdo vytrvale, neúnavně, po celý život pole osévají. Jedním z nich je Jiří Němc, přezdíváný Starý, člen Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, vězněný československými bezpečnostními orgány od 29.května 1979.

Pro společnost, která tvrdí, že odstranila nerovnost mezi lidmi, která má ve svém erbu devízu "Člověk, to zní hrdě", a která vyhlašuje, že za každým je nutno vidět člověka, nemůže snad existovat nic nebezpečnějšího než člověk jako je Jiří Němec. Místo aby trávil všechny své hodiny za psacím stolem, kde by se zabýval akademickou odbornou činností, věnoval se v tisících rozhovorech a rozmluvách stejně univerzitním profesorům a dělníkům z undergroundu. Někdy v polovině sedmdesátých let mi řekl po rozhovoru s čísnicí, která se ptala na jakýsi filosofický problém: "Myslím, že nejvíce, co jsme v životě udělali, je vytvoření tohoto společenství, kde se nikdo nestará o původ, povolání nebo IQ druhého člověka. Tuhle pozici bych chtěl držet ze všeho nejpevněji."

Je také pravda, že to nějaký čas trvalo, než se na ni Jiří Němec dostal, a že v očích některých by bylo možno odlesk jeho života sledovat jako povolný pád.

Uvedl nebo pomáhal uvést do českého kontextu Maurice Blondela, Medarda Rosse, Emila Brunnera, Martina Bubera, Luise Buñuela, F.J.J.Buytendijka, Gerharda Ebelinga, Mircea Eliadea, Michela Foucaulta, Hanse Georga Gadamera, Victora Emila von Gebsattela, Witolda Gombrowicze, José Mariu Gozáleze-Ruize, Norberta Greinachera, Grahama Greena, Romana Guardiniho, Martina Heideggera, Pierra Teilharda de Chardin, Waltera Kaspera, P.L.Landsberga, Jorge de Limu, Henry Millera, Herberta Plüggeho, Karla Rahnera, Helmuta Schelskyho, Edwarda Schillebeecka, Heinricha Schlieru, Carl Friedricha von Weizsäckera, Geoffrey Wooda... Odkryval hodnoty nepřízní doby zasuté, zmínme jenom Josefa Floria na či Jakuba Demla. Vrcholek ledovce úsilí Jiřího Němce o vyplnění bílých míst v českém literárním povědomí je možno zahlednout v jeho redakční činnosti při časopisu Tvář v šedesátých letech.

Co mohlo člověka těchto mohutných intelektuálních schopností přimět k zahování se s lidmi, jako byla zmíněná číšnice? Nepochybň důsledně žité křesťanství, život ve víře, byť i opět často odmítaný mnoha jeho bližními jako víra i život heretický. Pochopil totiž křesťanství jako prostor, v němž je možno mnohé vykonat, a v němž je potřeba i mnohé změnit.

Byl v šedesátých letech hybným duchem živých proudů v katolické církvi. Podílel se na dialogu křesťanů s marxisty, na Díle koncilové obnovy, na ekumenických seminářích v Jirchářích... Ti, kdo nepatří mezi křesťany, sledovali jeho činnost stejně bedlivě jako se záští. V plátku Zprávy, vydávaném Redakční radou při spojeneckých vojskách, byl 23.11.1968 v článku Klerikální reakce ve službách kontrarevoluce ozdoben přízviskem, které jsme použili v záhlavi této informace. Použili jsme ho proto, že to, co oni mysleli nenávistně, protože jinak než v nenávisti nejsou schopni uvažovat, vzácně vystihlo podstatný rys osobnosti Jiřího Němce.

Ne veškerá jeho vědecká činnost, kterou jsme ve zmínce zdaleka nevyčerpali /kde je jeho odborná činnost psychologa, kde jsou fenomenologické semináře s prof. Patočkou, které vyvolal v život?/, ale to neuvěřitelné mimo, které stihl vyslovit a kterým stihl oslovit, ospravedlňuje přízvisko, které mu dali. Slina, kterou po něm plivli, zmrzla v iluminaci.

Najpozoruhodnějším na Jiřím Němcovi je schopnost překračovat sám sebe. Původem, vzděláním i intelektuálními schopnostmi předurčen ze všeho nejspíš pro akademickou kariéru, převážil svým existenciálním nasazením tuto zátež a vkročil do světa živé akce. Ať v redakční činnosti pokud jde o literaturu, s veškerým nasazením a s otevřeností pro všechno nové, s čím se na této cestě setká. Tato vydanost světu ho přivedla v polovině sedmdesátých let k českému undergroundu. Získal si tam úctu i vážnost, a jeho přezdívka Starý byla laskavým a výstižným vyjádřením vztahu respektu, který k němu chovali mladí lidé s touhou po pravdivém vzdělání a pravdivém životě.

4049

Tou přezdívkou ho ozdobil někdejší novotomista Eugen Brikcius, týž, který na něho v době Jirchářů poslal udavačský dopis: "Otče biskupe, snažně Vás prosíme, učiněte přítrž partyzánské..." Dnes spolu sedí udavač a udaný /oba signatáři Charty 77/ u jednoho stolu, byť i ten stůl je rozložen v prostoru. Jiří Němec sedí v ruzyňské věznici, obviněn z podvracení republiky, a Brikcius za jejími zdmi opět podepisuje dopis ve věci Jiřího Němce - ale tentokrát je to apel k jeho propuštění.

Podivné příhody se staly v krátkém čase, který jsme zatím žili v této podivné zemi. V čase, o němž Jiří Němec nedávno napsal v dopise z vězení svým dětem: "A pak, my fenomenologové přece víme, že čas vůbec neplyne! Čas přece stojí... Totiž jeho struktura stojí: minulost, přítomnost, budoucnost jsou tu přece stále - a co plyne, pokud to plyne, je něco v čase. A je velká otázka, zda opravdu něco plyne, protože mnoho mluví pro to, že okamžiky v sebe plynule nepřeházejí!... Ale to jsem si "konkrétně zafenomenologizoval", chtělo by to ještě zkonzkrétnit, na to tu není dost místa - ..."

srpen - září 1979

M.

ooo 000 ooo

12. srpna zemřel v Dačicích na Moravě ve věku 76 let novinář a publicista, signatář Charty 77 Stanislav Budín. Stanislav Budín je znám československé i světové veřejnosti jako autor několika knih literatury faktu: "Sedmá věmoc" o světové žurnalistice, "Jistý pán z admirality" o životě Winstona Churchilla, "Dynastie Kennedyů" - pohled do zákulisí americké politiky. Dále napsal dosud nepublikované paměti. V šedesátých letech stál u zrodu a v R.1968 se stal šáfredaktorem časopisu Reportér.

ooo 000 ooo

Dopis Mezinárodnímu červenému kříži, který je prosbou o pomoc pro Petra Cibulku, podepsali ještě Stanislav Adámek a Vladimír Pokorný. Text dopisu s podpisy viz Informace o Chartě 77 č.12.

ooo 000 ooo

12.září 1979 se konal v Praze pohřeb bývalého tajemníka Branného a bezpečnostního výboru Národního, později Federálního shromáždění, spolupracovníka Josefa Smrkovského, signatáře Charty 77 Karla Jaroše. K rakvi zesnulého položili věnec František Kriegel, Jiří Hájek a Zdena Tominová. Karel Jaroš zmřel ve věku 52 let. V poslední době byl těžce nemocen, jeho stav se výrazně zhoršil po srdečním infarktu, který utrpěl loňského roku při zásahu bezpečnostních orgánů v jeho bytě. Tím více pobouřila všechny přátele neskrývané přítomnost velkého počtu uniformovaných i neuniformovaných příslušníků Bezpečnosti v prostorách strašnického krematoria a jejich cynické chování.

ooo 000 ooo

Živý odpolech

Otevřený dotaz ministru vnitra

Praha 10.září 1979

Pane ministře,

jak víte, od počátku minulého týdne - po krátkém asi čtrnáctidenní přestávce - vy sedávají přede dveřmi našeho bytu ve třetím patře domu číslo 3 v Keramické ulici dnem i nocí dva příslušníci VB. Dnes večer se vrácel můj šestnáctiletý syn Lukáš domů a příslušníci VB ho požádali o předložení občanského průkazu. Můj syn odmítl průkaz vydat, protože považuje přítomnost příslušníků přede dveřmi našeho bytu za nezákonné a pokud v této nezákonné činnosti pokračují, nemůže je jako příslušníky VB respektovat. Příslušníci VB nechtěli syna vpustit do bytu, když se mu přece jen podařilo do bytu vstoupit, strčil jeden z nich nohu mezi dveře našeho bytu, snad aby ukázal, že si pro přístě ani ve svém bytě nemůžeme být jisti. Se synem jsem o celém případu hovořil a usoudil jsem, že je mojí povinností upozornit příslušníky VB na nezákonné jejich počinání. Když jsem dveře bytu otevřel, jeden z příslušníků mne oslovil: "Jen pokračujte v hovoru! Odpisloucháváme a zapisujeme každé slovo."

Pane ministře, stala se odposlouchávací zařízení pro naši zem příliš nákladnou záležitostí? Bude napříště používáno k odposlechu v bytech přímo příslušníků VB?

4050

Julius Tomin

ooo 000 ooo

Články došlé do radekce:

Anna Marvanová: Za Karlem Jarošem

oooooooooooooooo
ooooeojoooooooo
oooooooooooooo
oooooooooooo
oooooooooooo
oooooooooooo
oooooooooooo
oooo
ooo
oo